

בירה

ומצבירוח עגום

תוכניתו של יעקוב אגמון בירה ומצבירוח, ששודרה ביום השישי האחרון (רשת ב'), הוקדשה לנושא "בושר": גבולות ומהות חופש-הדיבור במדינת ישראל. הנושא בער גם חלק מן המשתתפים. אגמון ניסה להחזיק אותם, "על אש קטנה", כימעט שלא התערבו, והשאר, למאיון האינטליגנטי (כדבריו), להסיק מסקנות ו"לפרש פירושים".

התערבויותיו היחידות נועדו לשמור על חופש-הדיבור של חלק מן המשתתפים מני שטף התפרצויותיה של כוכבת הצוות חברת-הכנסת גאולה כהן. לצידה של גאולה כהן התמודדו גם הפרופסור אמנון בן-שלמה, הפרופסור שבה זייט, העיתונאי לויצחק הירושלמי ואיש-הטלוויזיה מוטי קירשנבאום, שטען כי לגביו, חופש הביטוי הוא "ערך אבסולוטי", התנגד ל"לא-הרף בדיונותיה של גאולה כהן בדבר גבולותיו של חופש זה, דעות שהיו מלוות בהדגמות מעשיות. כאן נאלץ אגמון להתערב. דבר, מוטי, כאן עוד יש חופש דיבור", אמר לו. מוטי מצידו, החל מבין את ההבדל שעליו דיברו האחרים, בין "חופש המחשבה" לבין "חופש הביטוי".

הגירה מכולם היתה, ללא-ספק, גאולה כהן עצמה. לה היו לא רק דעות בנושא, אלא גם פיתרונות ואפילו תוכנית-ביצוע. **לחשוב — רק בלב.** כך, למשל, לטענתה של כהן בעיית חופש-הביטוי אינה קיימת משפתרת את בעיית חופש המחשבה. ברגע שהכל חושבים את הדבר רים הנכונים, חזקה עליהם שיאמרו רק דברים "נכונים". מוטי שיהיה אחראי לסידור

אלה ברדיו ובטלוויזיה הם דווקא שידורים חדשים לביניהם. מהפכות וסערות חדשים ללבקרים, פנים חדשות, קולות חדשים. הטלוויזיה מנסה, ובהצלחה יתרה, להתמודד עם ה"שינוי".

דומה כי עורכי-תוכניות וסדרנים למיניהם, וכתבים לענייני מפלגות, כמו דן רביב הפעלתי, תפסו טרמפ על ימיו האחרונים של שילטון המערך כדי למלא, סוף סוף, תפקידה של רשות-שידור דינמית.

יש אומרים שהחששות מפני פיטורים מוגזמים ברשות השידור פנו, מכל מקום, כל עוד עומד חוק-רשות-השידור בעינו. אך השדרנים יבינו עד-מהרה, שלקח עליהם

דן רביב
טרמפ על הימים

הם להסתגל ל"רוח החדשה". בינתיים — ל"לוכס" של בין-הממשלות. מאז הבחירות — הטלוויזיה פורחת.

פרשת דיין הביאה אל המסך הקטן שפע של דמויות חדשות, מאלה שהציבור יתרגל אליהן בימים הבאים; אותה פרשה איפשרה גם לצפות בפניהם הנפולים והע"גומים של ה"לשעבר", אותם שחדלו לכ"כ בראש המהדורות, ירדו ל"שוליים" ו"איבדו הרבה מן הביטחון-העצמי, ולעתים מן השחצנות. שנתללו לדיבריהם בעבר.

גד יעקובי היה צנוע מתמיד כשהגיב על "השתלטות הצבא" על נמל-התעופה ב"השבוע יומן אירועים (יום ו')". שימעון פרוש איבד את שטף-הדיבור שלו וסיגל לעצמו קצב המזכיר יותר ויותר את רבין.

רקע צימחוני מרגיע. מהדורת-החדשות המסכמת את אירועי השבוע בטלויזיה היתה, רובה-ככולה, מהדורה פוליטית. כמו מרבית החדשות בימים האחרונים. ניתן היה, סוף-סוף לראות ולשמע את דויד לוי, מועמד הליכוד לכהונת מוכ"ל הסתדרות, הדומה להפליא לשאלו בן-שימחון, אך שר כנראה במצב-רוח מא"ש יותר. לוי מדבר על רקע "צימחוני" של חורשה, להבדיל מן הרקע "האינטלי-גנטי" של סיפוריה ומפתיש-הישראל, המלווה את פרס. בליכוד אוהבים, כנראה, את הרקע גם הפרופסור שילטון פרידמן, מי שיהיה המושיע התורן בסוגיות-כלכלה ה"ראיות, ללא מילים (תקלה טכנית), על רקע צימחיה עשירה של הרי רומנט. זה מרגיע, נוסף שלווה. לווה את המתנה. אך פרידמן הודה שכיח, "במשך שבוע בלבד" כיועץ השילטון הפאסיבי בצ'ילה.

שתי הכתבות המעניינות ביותר במישדר זה היו הראיון עם דיין (ראיון — רם עב"ר) וכתבתו של ניסים מישעל, "מה חדש בד"ש".

דיין, שזוהו זמן רב לא הופיע בטלוויזיה, נתגלה שוב ככוכב. הוא-הוא המנצח האי-מיתי בעימות הטלוויזיוני בגין-פרס. פרס של אותו ערב היה איטי ומשעמם. בגין היה בבית-החולים, דיין היה מבריק, שגון. ענה לעניין, ונחרהתה שמצות ומתקפות אישיות, והיטיב להתוות את השיחה לכיוון הרצוי לו, רם עברון אומנם לא טמן ידו בצלחת. תקף באומץ-לב את דיין בשאלה המוסרית הקשורה למיניו כשר-החזן ל"עתידי" (אתה הרי מסמל את המחלל...).

אך לא דיין האישי שיפגע. הוא לא היסט להודות שיש, אומנם, במעשהו משום

פגיעה בבוחר, אך הצליח לצאת בשלום גם מהודאה זו. לדבריו, ההיבט המוסרי שולי בלבד בהקשר זה. העיקר — הוא — האם יהיה שר-החזן טוב אם לאו. הוא-עצמו לא רצה, לא נדחף, לא ביקש. באו אליה ביקשו ממנו, הציעו לו, כי האמינו שהוא "הסרב ביותר", דיין נשמע כמי שמסכים בכל לב עם חוות-דעתו. משום כך — עדיין אינו מוותר. אם "הם" משנים את דעתם, שיבואו "הם" ויודיעו לו.

האזרח הצועק לא משתנה. כתבתו של ניסים מישעל על ד"ש היתה מעניינת, נת, בעיקר בשל אופן עריכתה. הכתבה שיקפה את רוחם ההספכתי של הימים האחרונים, תוך שהכניסה את הצופה לסדרות המיטבח הטלוויזיוני. בתחילת השבוע הוחל בהכנתה של הכתבה, וביתחיים הת"פוצצה, "פצצת" דיין והקערה נתהפכה על פיה. היה צורך לשוב לאותם המקומות, ל"אותם האנשים, ולשמוע מה חדש בפיהם. הצולמה ראה את המיר של יום ג' מתקדם בעוז לעבר קואליציה עם הליכוד, ומגנה קשות את נוהליו הדמוקרטיים של השותף הכביר ביום ו'. עמית של יום ד' לא היה עמית של יום ו'. זה את זה רדפו קיסע"ר איונות ומובאות מתוך אסיפות במרכז ד"ש בתחילת השבוע, לעומת אלה שנע"ר כו בסופו. השינוי של שינוי היה חד ובלוט.

רק האזרח הצועק ברחוב לא השתנה. ביום ד' הוא נדחף אל שולחן-ההתחממות שבאמצעות הביעו אורחים את תביעתם שד"ש צטרף לקואליציה. הוא נדחק אל הצולמה וצעק שהוא לא מבין, "מה פתאום מילחמה"; ארבע מילחמות לא היו בכלל ועכשיו פתאום מילחמה? זה — ביום ד'. ביום ו' הכל ניראה כבר אחרת: עמית נרגו, דיין כבר בלי מיקסרת, ורובינשטיין מקטר.

אבל האזרח הקטן המשיך להידחק אל המצלמה ולצעוק ש"הוא לא מבין", באתה תמונה שנשחרבבה לסיומה של הכתבה (בטעות?). להזכיר, אולי, שהוא צריך הר"בה יותר מזה — כדי להבין.

ההגשות של ביין
וההדגשות של עזר

לשדרני רדיו וטלוויזיה יש מין סיגנון שזכו, מין גימה של חשיבות נסתרת ב"ליווי הדגשות של מילה אחת בכל מישפט: הפסקה, הדגשה, הפסקה — כדי שיבינו אותם. לפעמים נופלות ההדגשות הללו במקומות מוזרים למדי (מילות קישור, ו' החיבור) אך לא פעם ניתן לראות בהן פרשנות אישית, חד-משמעית ומודגשת. התושפת דעתו של קריין זה או אחר.

במבט של יום החמישי בשבוע שעבר הציג חיים יבין את סוגיית "משבר דיין" והעיר, בין השאר: "איך ספק שמר דיין ויהנה מיקרה" אצל שרי-חזן (ש"ר) ו"ש ל י ט י ס (...). אחרים" פליטתה? ענ"יין של סיגנון?

לאחר-מכן דיווח על הסתייגות הליג"ר לים ממניו של דיין במישפט: "גם הליג"ר בללים מתנגדים התנגדות (...) עז זה (...). וזאת, עוד לפני שהליברלים הביעו את דעתם באופן רישמי.

לעומת הדגשות הקריינים, מתחילות ל"הישמע הדגשות אחרות ומונחים חדשים הולכים ומשתרשים. (כידוע, אמצעי-התיקן שורות הישראליים הם מן הכלים העילים ביותר בהפצת מונחים חדשים והפיכתם לנחלת הכלל).

בגין כבר הכריז, לפני ימים אחדים, שהשטחים הם "מסוחררים" ושכלל אין שטחים, כי הכל זה ארץ-ישראל.

עזר וייצמן (במבט יום חמישי — בחול"צה בגיורה צבאית עם כותפות) העיר בי אותו ערב לכתב היום הזה (רדיו): "מה שאתה קורא ש"ט ח"ס..."

עד כמה שניתן לשמוע, לא אמר הכתב מילה אחת שמשמעה כמו "שטחים" (משוחררים ו/או מוחוקים או כל גירסה אחרת). היתה, בהערתו זו של עזר, מעין אזרחה קולקטיבית הבעת דעתו על כתב-הרדיו כולם. עזר יצא מתוך הנחה שהם מדבי רים וחושבים אחרת מאשר הוא, וכי מן הראוי שיתחילו להבין עם מי יש להם עסק.

גאולה כהן
חופש בלב פניה

אידיאלי זה של פני החופש וגבולותיו הוא שר-החניון-והתרבות לעתיד. משי"תו תהיה שלא להתיר פגיעה בערכים "תרבותיים, ולא פוליטיים" (כדבריה), ערי כים שהם "עובדות" ולא "אינטרפרטציות", כגון "ארץ-ישראל ונושאייה".

חופשיים לומר כל שיעלה על רוחם יהיו רק האמנים, אלא שספק אם אלה יוכלו ו/או ירצו להשתמש בחופש זה ש"תעניק להם הח"כית הנכבדה. הם ימצאו עצמם, עד-מהרה, כמיעוט "בלתי-מוחזג" בין רוב אורחי שיהיה "מוחזג" ברוח ה"כונה, ואם בכל-זאת ירצו להשתעשע — בבקשה, אך לא בכל-תיקשות המסובס"דים עלידי המדינה (דהיינו, לא ברדיו, לא בטלוויזיה, לא בתיאטרות לאומיים או עירוניים ולא בתקציבי המועצה-לח"ר בותראמנות וגופים דומים). המדינה היא הממשלה, הממשלה שנבחרה תייצג את דעת רוב העם, הממשלה לא תרשה ש"יפגעו בעם שלה. הגיון פשוט וחותר.

לסיכום הביעה הח"כ כהן דעתה שבררה ותצבירוח תמשיך להתקיים. היא רק תה"פוך לתוכנית "הרבה יותר טובה".

בית-המישפט-העליון סיכם, כי במקרה זה ניתן להרשיע את הנאשם אלמליח רק אם הודעותיו של עמרם מלכה במישטרה קבילות כראייה. אך לפי המצב הקיים, אסור לעשות שימוש בהודעותיו של העד עמרם מלכה אלא לעניין מהימנותו בלבד. הרשעתו של אלמליח בהתפרצות וב"ניסיון-לשודר בוטלה, אך בית-המישפט לא התערב בעונש-המאסר של שישה חודשים שנגזרו עליו בשל בריחתו ממעצר חוקי.

בית-המישפט-העליון סיכם, כי במקרה זה ניתן להרשיע את הנאשם אלמליח רק אם הודעותיו של עמרם מלכה במישטרה קבילות כראייה. אך לפי המצב הקיים, אסור לעשות שימוש בהודעותיו של העד עמרם מלכה אלא לעניין מהימנותו בלבד. הרשעתו של אלמליח בהתפרצות וב"ניסיון-לשודר בוטלה, אך בית-המישפט לא התערב בעונש-המאסר של שישה חודשים שנגזרו עליו בשל בריחתו ממעצר חוקי.